

СЕМЕЙ МЕМЛЕКЕТТІК МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

КАФЕДРА: ИНТЕРНАТУРА БОЙЫНША ЖАЛПЫ ДӘРІГЕРЛІК КӨМЕК КАЕДРАСЫ

ТАҚЫРЫБЫ: **БЖАИЖ.Диарея.**

СЕМЕЙ
2017 ЖЫЛ

ОРЫНДАҒАН: СЕТЕРБАЕВ А.А
608 ТОП
ТЕКСЕРГЕН: ДОСБАЕВА А.М

ЖАЛПЫ ҚАУІП БЕЛГІЛЕРІ БАР МА, ТЕКСЕРІҢІЗ.

СҰЙЫҚ ІШЕ
АЛМАЙДЫ ӘЛДЕ
ЕМШЕК СОРА
АЛМАЙДЫ

ТАМАҚТАН КЕЙІН
НЕМЕСЕ
СҰЙЫҚ ІШУДЕН КЕЙІН
ҚҰСУ БОЛДЫ

ОСЫ АУРУ КЕЗІНДЕ
ТЫРЫСУ БОЛДЫ.

ЕСІНЕН ТАНҒАН
НЕМЕСЕ
ЛЕТАРГИЯЛЫҚ

Балада диарея бар ма?

Егер бар болса, сұраймыз.

Ұзақтығы? _____ Қанша күн

Дәретінде қан бар ма?

Баланың жағдайын қараңыз.

Бала: Есінен танған немесе летаргия жағдайында?
Мазасыз немесе ауырсынудан тітіркенеді?

Бала көзі кіртігені бар ма, аңықтаңыз.

Балаға сұйық ішуді ұсыныңыз .

Бала: ішпейді немесе іше алмайды?
Өте ішкісі келеді, шөлдейді?

Іштегі тері қыртысының жағдайын тексеріңіз.

Қыртыс жазылады:

Өте баяу (2 секунд асқанда)?

Баяу?

ДИАРЕЯ ЖІКТЕЛУІ.

**СУСЫЗДАНУ ДЕҢГЕЙІ
БОЙЫНША.**

<ul style="list-style-type: none"> • Жалпы қауіптің кез келген белгілері және • Есінен танған немесе летаргия жағдайында • Көзі кіртіген. • Ішпейді немесе іше алмайды • Тері қатпарлары өте баяу жазылады. 	<p align="center">АУЫР СУСЫЗДАНУ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> □ Егер балада басқа ауыр аурулар болмасы : -Ауыр сусыздану кезінде схема бойынша сұйықтық беріңіз.(В жоспары) <li align="center">Егер □ Егер балада басқа ауыр аурулары болса : -Жедел стационарға жібереміз,анасы жолда ПРС жиі беруі тиіс.Анасына омыраумен емізуді жалғастыруына кеңес береміз. □ Егер бала 2 жас немесе одан үлкен болса және осы аймақта холера болса, холераны емдеу үшін антибактериалды препарат береміз.
<ul style="list-style-type: none"> • Келесі белгілердің екеуі болса. • Ауырсынудан тітіркенеді. • Көзі кіртіген. • Өте ішкісі келеді, шөлдейді. • Тері қатпарлары баяу жазылады. 	<p align="center">ШАМАЛЫ СУСЫЗДАНУ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> □ ПРС, цинк және шамалы сусыздану кезінде схема бойынша беріңіз.(Б жоспары) □ Егер балада басқа ауыр аурулары болса : -Жедел стационарға жібереміз,анасы жолда ПРС жиі беруі тиіс.Анасына омыраумен емізуді жалғастыруына кеңес береміз. □ Анасына қашан шұғыл келу керек екендігін түсіндіріңіз. □ Қайта келу 5 күннен кейін,егер жақсару болмаса.
<p>Ауыр сусыздану немесе шамалы сусыздану белгілері жеткіліксіз.</p>	<p align="center">СУСЫЗДАНУ ЖОҚ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> □ Сұйықтық , цинк беріңіз және Б жоспары бойынша диареяны үйде емдеңіз. □ Анасына қашан шұғыл келу керек екендігін түсіндіріңіз. □ Егер жағдайы жақсармаса, 5 күннен кейін қайта қаралуы

**ЕГЕР ДИАРЕЯ 14
КҮННЕН КӨП
БОЛСА:**

• СУСЫЗДАНУ БАР.

**АУЫР
СОЗЫЛЫҢҚЫ
ДИАРЕЯ.**

- Егер басқа ауыр аурулары болмаса, стационарға жибермес бұрын сусыздануды емдеңіз.
- Стационарға жіберіңіз.

• СУСЫЗДАНУ ЖОҚ.

**СОЗЫЛЫҢҚЫ
ДИАРЕЯ.**

- Анасына созылыңқы диареясы бар баланы қалай тамақтандыру керек екендігін түсіндіріңіз.
- 14 күн бойы поливитаминдер мен минералдар беріңіз.
- 5 күннен кейін қайта қаралуы керек.

**ЕГЕР
НӘЖІСІНДЕ
ҚАН БОЛСА:**

• НӘЖІСТЕ ҚАН.

ДИЗЕНТЕРИЯ.

- 3 күн ципрофлоксацин беріңіз. сусыздануды емдеңіз және цинк беріңіз.
- 2 күннен кейін қайта қаралуы керек.

“А” ЕМДЕУ ЖОСПАРЫ ДИАРЕЯНЫ ҮЙДЕ ЕМДЕУ

АНАСЫНА ҮЙРЕТУ ҮШІН БҰЛ ЖОСПАРДЫ
ҚОЛДАҢЫҢЫЗ:

- нағыз диареяны үйде емдеуді жалғастыру
- баланың диарея көрінісінің емдеуін ерте бастауға дайын болу

Сусыздануды болдырмау үшін, бұрынғыдан қарағанда, өз балаңызға көбірек сұйықтық беріңіз.

- үйде емдеу үшін тағайындалған сұйықтықты қолданыңыз. Олар: ПРС, тағам өнімдерінің негізіндегі сұйықтықтар: сұйық бөтқа, күріш суы, сорпа және қарапайым ішетін су. Балаларды емдеу үшін ПРС ерітіндісін қолдану әдісі төменде көрсетілген. Ескүріңіз, егер бала 6 айдан кіші болып қосымша тамақты алмаса, тағам өнімдерінің негізіндегі сұйықтықтарды емес, ПРС, немесе қарапайым суды қоладаныңыз
- сұйықтықты бере беріңіз – бала қанша ішсе сонша
- диарея бітпегенше, сұйықтықтарды бере беріңіз

БАЛАЛАР ПРС ЕРІТІНДІСІН ҮЙІНДЕ БЕРУ КЕРЕК, ЕГЕР:

- олар “Б” немесе “В” емдеу жоспары бойынша ем қабылдаған болса
- егер диарея күшейсе, бірақ баламен стационарға келуге мүмкіндік болмаса.

**ЕГЕР БАЛА ПРС ҮЙІНДЕ АЛАТЫН БОЛСА, АНАСЫНА ӘР СҰЙЫҚ
НӘЖІСПЕН КЕЙІН ҚАНША ПРС БЕРУ КЕРЕК ЕКЕНДІГІН
ТҮСІНДІРУ.**

Жасы	Әр сұйық нәжіспен кейін берілетін ПРС мөлшері
2 жасқа дейін	50- 100 мл
2 жас немесе одан жоғары.	100 – 200 мл

АНАСЫНА ПРС ЕРІТІНДІСІН ҚАЛАЙ ДАЙЫНДАУ КЕРЕК ЕКЕНДІГІН КӨРСЕТІҢІЗ.

БАЛАҒА ҚАНША ЕРІТІНДІ БЕРУ КЕРЕК ЕКЕНДІГІН КӨРСЕТІҢІЗ

- 2 жастан кіші балаға әр 1-2 минут сайын ерітіндіні шай қасықпен беріңіз
- жоғары жастағы балаларға кеседен ерітіндіні жиі жұтуға беріңіз
- егер бала құсса, 10 минут тоса тұрыңыз. Содан кейін балаға ерітіндіні інкізуге жалғастыру, бірақ ақырындап (мысалға 2-3 минут сайын 1 қасықтан)
- егер бүкіл ПРС ерітіндісі қолданылып, бірақ диарея көрсетілген сұйықтықтарды беріп, немесе қосымша ПРС ерітіндіге денсаулық сақтаудағы жұмыскерге қайтып келеу керек

Цинк препаратын беру.

Цинк препаратын қанша мөлшерде беру керектігін анасына түсіндіру.

6 айға дейін

10-14 күн бойы S таблетка
(10мг)

6 ай және ондан жоғары

10-14 күн бойы 1 таблетка (20
мг)

“Б” ЕМДЕУ ЖОСПАРЫ СУСЫЗДАНУДЫ ЕМДЕУ

АЛҒАШҚЫ 4-6 САҒАТТА ПРС ЕРІТІНДІСІН ҚОЛДАНУ ҮШІН

Жасы	4 айдан төмен	4-12 ай	12 айдан 2 жасқа дейін.	2-5 жас
Салмағы	6 кг төмен	6-10 кг	10-12 кг	12-19 кг
ПРС (мл)	200-400	400-700	700-900	900-1400

Егер науқас салмағын білмесе, жасын қолданыңыз. Коэффициент 75 науқастың салмағына (кг) көбею жолымен ПРС көлемін (мл) есептеуге болады:

- егер науқас тағы ПРС сұраса, тағы беріңіз
- анасына омыраумен тамақтандыруды жалғастыруды айтыңыз.
- 6 айдан төмен балаларға және омырау сүтімен тамақтанбаса, бұл кезеңге 100-200 мл қарапайым суды қосыңыз.

**ЕГЕР АНАСЫНДА ”Б” ЖОСПАРЫ БОЙЫНША ЕМДЕУДІ АЯҚТАУ
АЛДЫНДА АМБУЛАТОРИЯДАН КЕТУ КЕРЕК БОЛСА**

- Үйде ПРС-ті қалай дайындау керектігін түсіндіру.
- үйінде алғашқы 4 сағат бойы емдеу циклын аяқтау үшін балаға ПРС қаншадан беру керек екендігін анасына көрсету
- анасына 2 күнге жеткілікті ПРС пакеттерін беріңіз
- анасына ПРС қалай дайындауын көрсетіңіз

Үйде емдеудің 4 ережесін анасына түсіндіру.

Қосымша
сұйықтық беру.

Ішке цинк
препаратын беру.

Тамақтандыруды
жалғастыру.

Қашан жедел
келу керектігін
білу.

“В” ЕМДЕУ ЖОСПАРЫ АУЫР СУСЫЗДАНУ ЕМІ

Бағыттарға көңіл бөліңіз. Егер жауабы – “иә” болса, - көлденең бағытпен жүресіз. Егер жауабы – “жоқ”, тік бағытпен жүресіз

ВВ
терапияны
тез арада
өткізе аласыз
ба?

ИӘ

ВВ сұйықтықтарда тез арада бере бастаңыз. Егер науқас іше алса, ПРС бере бастаңыз, ВВ құю үшін жүстені дайындағанша, Лактат Рингер 100 мл/кг ерітіндісін беріңіз (егер ол жоқ болса, физиологиялық ерітінді бере аласыз), төменде көрсетілгендер

ЖАСЫ	Алдымен 30 мл/кг беріңіз:	Содан кейін 70 мл/кг:
Нәрестелер (12 айға дейін)	1 сағат ішінде	5 сағат ішінде
Жоғарғы жастағы балалар	30 минут ішінде	2,5 сағат ішінде

Ж
О
Қ

Ж
О
Қ

Баланы тез
ауруханаға
жатқыза аласыз
ба? (30 минут
ішінде)

Ж
О
Қ

ИӨ

- науқасты тез арада ВВ терапияға жіберіңіз егер науқас іше алатын болса, анасына ПРС ерітіндісін беріп, тарнспортировка кезінде қалай беретінін көрсетіңіз.

Ж
О
Қ

Регидратация үшін
интраназальді катетерді
қолданыла аласыз ба?

Ж
О
Қ

Бала іше ала ма?

Ж
О
Қ

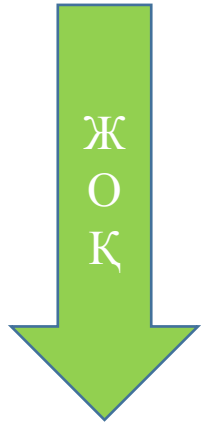
ИӘ

ПРС қолданып регидратация зонд арқылы бастаңыз. 6 сағат ішінде 20 мл/кг сағ беріңіз (барлығы 120 мл/кг)

1-2 сағат сайын баланың жағдайын бағалаңыз:

егер қайталамалы құсу немесе іштің қабынуы пайда болса, сұйықтықты ақырын беріңіз егер 3 сағаттан кейін жағдайы жақсармаса, науқасты ауруханаға жатқызыңыз

6 сағаттан кейін баланың жағдайын қайта бағалаңыз және келісетін емдеу жоспарын таңдаңыз

Шұғыл түрде:
Баланы ВВ терапияға
жіберіңіз

ЕСКЕРТУ:

- егер мүмкіндік болса, 6 сағаттық регидратацияны емнен кейін науқасты қарау, анасы ПРС қолданып, емді жалғастыра алатындығына көз жеткізу.
- егер сіздің ауданыңызда холерамен жағдайлар кездессе және науқастың жасы 2-ден жоғары болса, бала белсенді болғанан кейін ғана, келісетін антибиотиктермен ем бастаңыз.